

Pirkkala Sami(VNK), Lindblom
Annika(YM), Långström Mikael,
Siivola Heli(VNK)

12.03.2019

Asia

Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä; neuvoston päätelmät

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 130/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto hyväksyi kesäkuussa 2017 päätelmät Euroopan kestävä tulevaisuuden varmistamisesta. Neuvosto korosti, että EU ja sen jäsenvaltiot aikovat toimia edelläkävijöinä YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) toimeenpanossa, ja kehotti komissiota laatimaan täytäntöönpanostrategian Agenda 2030:n huomioimiseksi EU:n sisäisissä ja ulkoisissa politiikkatoimissa.

Komissio julkaisi 30.1.2019 Agenda 2030:een ja myös Pariisin ilmastopöytäkirjan kytkeytyvän pohdinta-asiakirjan ”Kohti kestävä Eurooppa vuoteen 2030 mennessä”. Komission tarkoituksena on luoda pohjaa keskustelulle siitä, miten EU voi parhaiten edistää näiden tavoitteiden saavuttamista vuoteen 2030 mennessä.

Puheenjohtajamaa Romania on ilmoittanut, että neuvosto ryhtyy laatimaan päätelmiä aiheesta. Valmistelu tapahtuu neuvoston Agenda2030-työryhmässä. Tavoitteena on, että yleisten asioiden neuvosto hyväksyisi päätelmät Romanian puheenjohtajakauden aikana. Aiheesta käytiin orientaatiokeskustelu yleisten asioiden neuvostossa 19.2.2019.

Suomen kanta

Useat EU:n jäsenvaltiot, mukaan lukien Suomi, ovat jo edenneet hyvin Agenda2030:n kansallisessa toimeenpanossa. On tärkeää, että kansallisen ja EU-tason toiminta on johdonmukaista sekä toisiaan tukevaa ja täydentävää. Suomen kansallisesti korostamat kestävä kehityksen periaatteet – pitkäjänteisyys ja muutosvoimaisuus, johdonmukaisuus ja globaali kumppanuus sekä omistajuus ja osallisuus – ovat tärkeitä myös EU-tasolla.

EU:n tulee jatkaa kunnianhimoista työtä kestävä kehityksen ja Agenda2030:n toimeenpanon edistämiseksi EU:n sisäisessä ja ulkoisessa toiminnassa. Kestävä kehityksen valtavirtaistamista EU:n eri politiikan aloille tulee jatkaa ja vahvistaa. Komissio nostaa reflektiopaperissaan esille useita kestävä muutoksen kannalta keskeisiä politiikkaperusteita sekä muutosta tukevia horisontaalisia tekijöitä.

Kestävän kehityksen tavoitteet tulisi huomioida kattavasti myös EU:n pidemmän aikavälin strategioissa ja suunnitelmissa. Suomi katsoo, että tämä toteutuisi parhaiten sisällyttämällä EU:n näkökulmasta keskeiset Agenda2030-toimintaohjelman periaatteet ja tavoitteet osaksi EU:n tulevaa strategista ohjelmaa, EU2020:n jälkeistä kokonaisvaltaista strategiaa sekä tulevan komission poliittisia suuntaviivoja.

Kestävän kehityksen tavoitteita edistetään EU:ssa lukuisilla eri politiikan aloilla ja välineillä. Kestävän kehityksen periaatteet ja tavoitteet tulisi sisällyttää aiempaa kattavammin olemassa oleviin horisontaalisiin ja sektorikohtaisiin suunnittelu- ja ohjausmekanismeihin, kuten komission vuosittaiset työohjelmat sekä EU:n paremman sääntelyn agenda.

Suomi voi tukea myös yksityiskohtaisemman ja realistisen EU-tason Agenda2030-toimeenpanostrategian tai -suunnitelman laatimista. Päähuomion tulisi kuitenkin olla konkreettisten tulosten saavuttamisessa eri politiikan aloilla. Päällekkäisiä prosesseja ja päällekkäistä tavoitteiden asettelua tulee välttää.

Suomen näkemyksen mukaan Agenda2030:n ja Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteiden tuloksellinen edistäminen EU-tasolla edellyttää konkreettista edistystä etenkin seuraavilla osa-alueilla:

EU:n yhteisten arvojen – kuten demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien – turvaaminen. EU:n toiminnan avoimuutta, parempaa sääntelyä, hyvää hallintoa sekä kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tulee edistää. Demokratian arvojen suojaaminen ja resilienssin vahvistaminen on keskeistä. Oikeusvaltioperiaate, perusoikeudet ja demokratia liittyvät erottamattomasti toisiinsa.

Kestävää kasvua, hiilineutraalisuutta ja resurssiviisautta edistävien toimien tehostaminen. Keskeisessä asemassa on EU:n pitkän aikavälin päästövähennysstrategian laatiminen, päästövähennystavoitteen päivittäminen, päästökauppajärjestelmän vahvistaminen ja laajentaminen, pitkän aikavälin strategia hiilineutraalille liikenteelle, nopeampi siirtymä kohti kierto- ja biotaloutta, kestävien kulutus- ja tuotantotapojen edistäminen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan ja digitalisaatioon panostaminen sekä kestävä rahoituksen ja vastuullisen yritystoiminnan edistäminen. Taloudelliseen, ympäristölliseen sekä sosiaaliseen kestävyys ja oikeudenmukaisuuteen liittyvät kysymykset on otettava tasapainoisesti huomioon EU:n sisämarkkinoiden kehittämisessä.

Sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen. EU:n ja jäsenvaltioiden tulee toimeenpanna täysimääräisesti Euroopan sosiaalisen pilarin periaatteet, huomioida ihmisten, eläinten ja ympäristön terveyden yhteys, vahvistaa hyvinvointitalouden näkökulmaa sekä vähentää eriarvoisuutta ja köyhyyttä. Keskeisiä ovat muun muassa sisämarkkinoiden toimintaan, työn murrokseen, työllisyyteen ja toimeentuloon, ihmisarvoiseen työhön, tulevaisuuden osaamistarpeisiin, jatkuvaan oppimiseen ja koulutukseen sekä sukupuolten tasa-arvoon liittyvät kysymykset. Näihin kysymyksiin liittyviä ratkaisuja on arvioitava myös ihmisiin kohdistuvien hyvinvointivaikutusten näkökulmasta.

EU:n maatalous- sekä ympäristö- ja ilmastopolitiikan koherenssin lisääminen. Tulevaisuuden kestävä ruokajärjestelmä on tiiviisti sidoksissa ympäristö-, ilmasto-, ravitsemus- ja energiakysymyksiin. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on luonnon kestävä käytön edellytys. Maatalouden kannusteita ympäristön- ja ilmastonsuojeluun tulee parantaa maatalousyrittäjien toimintaedellytykset turvaten. Myös

metsäsektorilla on keskeinen merkitys edistettäessä Agenda2030:n ja Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteita. EU:n metsästrategian uudistaminen on tärkeää.

Kestävän kehityksen tavoitteiden sekä ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen johdonmukainen edistäminen EU:n ulkoisessa toiminnassa. On keskeistä vahvistaa EU:ta globaalina toimijana, tukea monenvälistä järjestelmää, edistää avointa ja sääntöihin perustuvaa kauppaa, turvallisuutta ja vakautta sekä kehittää tasa-arvoisempaa ja laaja-alaisempaa kumppanuutta, erityisesti EU:n ja Afrikan välillä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kestävästä kehityksestä tukevien investointien ja innovaatioiden edistämiseen, ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistämiseen sekä ilmastonmuutoksen, turvallisuuden ja muuttoliikkeen keskinäisiin kytköksiin.

Suomi pitää hyvänä EU:n tulevaa monivuotista rahoituskehystä koskevien komission ehdotusten aiempaa vahvempaa painotusta tutkimuksen ja innovoinnin, ilmastotoimien, kestävästä kasvusta, vähähiilisen ja kiertotalouden, ympäristönäkökohtien ja resurssitehokkuuden sekä sosiaalisen osallisuuden edistämiseen. On olennaista, että EU-rahoituksella edistetään kestävästä kehityksestä tavoitteiden toteutumista.

Lisääntyvät sää- ja ilmatoriskit lisäävät yhteiskunnan tärkeiden toimintojen, infrastruktuurin, ihmisten turvallisuuden ja terveyden, luonnon ja muun ympäristön sekä elinkeinojen sopeutumistarvetta. On huomioitava kytkökset kestävästä kehityksestä, ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen sekä katastrofiriskien hallinnan välillä ja edistettävä johdonmukaista lähestymistapaa näihin prosesseihin.

On tärkeää, että EU seuraa ja tarkastelee säännöllisesti kestävästä kehityksestä tavoitteiden täytäntöönpanoa eri politiikan aloilla EU:n sisäisessä ja ulkoisessa toiminnassa. Neuvoston Agenda2030-työryhmällä on tässä keskeinen koordinoiva rooli. Työryhmä tarjoaa myös foorumin tiedon ja parhaiden käytänteiden vaihtamiselle kansallisen tason toimeenpanosta.

Niin ikään on tärkeää, että komissio kehittää ja vahvistaa asettamaansa kestävästä kehityksestä sidosryhmäfoorumia ja huolehtii kattavasta EU-tason raportoinnista YK:n kestävästä kehityksestä korkean tason poliittiselle foorumille jäsenvaltioiden raportointia täydentäen.

Neuvoston päätelmät hyväksytään yleisten asioiden neuvostossa, mutta keskustelulle olisi hyvä antaa mahdollisuus myös muissa relevanteissa neuvostokokouksissa.

Pääasiallinen sisältö

Komission pohdinta-asiakirjat (reflektiopaperit) ovat puheenjohtaja Junckerin aloitteesta laadittuja pohdinta-asiakirjoja EU:n tulevaisuuden kannalta keskeisistä teemoista.

Komission kestävästä kehityksestä Agenda 2030:n toimeenpanoa käsittelevä reflektiopaperi lähestyy EU:n kestävästä kehityksestä politiikkaa kahdesta tulokulmasta. Aluksi tarkastellaan kestävästä kehityksestä **politiikkaperustaa** eli kokonaisvaltaisia järjestelmätason kysymyksiä, jotka ovat kestävyysmuutoksen kannalta keskeisiä. Tällaisina kysymyksinä komissio listaa kiertotalouden vahvistamisen, elintarvike- ja maatalousjärjestelmän kehittämisen, uusiutuvan energian, energiatehokkaiden rakennusten ja hiilineutraalin liikenteen edistämisen sekä sosiaalisesti oikeudenmukaisen siirtymän varmistamisen.

Politiikkaperustan esittelyn jälkeen komissio tarkastelee **horisontaalisia muutoksen mahdollistajia**. Tällaisiksi komission paperissa tunnistetaan koulutus, tiede, teknologia, tutkimus, innovointi ja digitalisaatio; rahoitus, hinnoittelu, verotus ja kilpailu; vastuullinen yritystoiminta ja uudet yksityisen sektorin toimintamallit; avoin ja sääntöperustainen kauppa; sekä hallintotapa ja politiikkajohdonmukaisuus. Komissio korostaa, että oikeusvaltioperiaate, demokratia ja perusoikeudet, rauha, oikeudenmukaisuus ja vahvat instituutiot, hyvä hallintotapa ja paremman sääntelyn periaatteet muodostavat EU:n perustan.

Politiikkaperustan ja muutoksen mahdollistajien esittelyn jälkeen komissio esittelee kolme erilaista skenaariota kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanotavoista ja tehtävänjaosta EU:ssa. Skenaarioiden yhteisenä lähtökohtana on, että kestävän kehityksen edelläkävijänä toimiminen tuo EU:lle merkittäviä kilpailuetuja.

- 1) Laaditaan kestävän kehityksen tavoitteita koskeva EU:n kokonaisvaltainen strategia, joka ohjaa EU:n ja jäsenvaltioiden toimia.
- 2) Jatketaan kestävän kehityksen tavoitteiden valtavirtaistamista kaikkiin olennaisiin EU-politiikkoihin, mutta ei puututa jäsenvaltioiden toimeenpanotyöhön.
- 3) EU:n ulkoisen toiminnan korostaminen kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi.

Komissio toteaa, että mikään näistä skenaarioista tuskin toteutuu sellaisenaan. Lopputuloksessa yhdistyy todennäköisesti elementtejä eri skenaarioista.

Komissio huomauttaa, että kestävän kehityksen näkökulma on sisällytetty tämänhetkisen komission kymmeneen painopisteeseen: työllisyys, kasvu ja investoinnit (painopiste 1); digitaaliset sisämarkkinat (painopiste 2); varma, kestävä ja kohtuuhintainen energiansaanti (painopiste 3); syvemmät ja oikeudenmukaisemmat sisämarkkinat (painopiste 4); syvempi ja oikeudenmukaisempi talous- ja rahaliitto (painopiste 5); avoin ja oikeudenmukainen kauppa (painopiste 6); oikeusasiat ja perusoikeudet (painopiste 7); muuttoliike (painopiste 8); vahvempi maailmanlaajuinen toimija (painopiste 9); demokraattisen muutoksen unioni (painopiste 10).

Komissio on ottanut kestävän kehityksen huomioon keskeisissä monialaisissa strategioissa sekä alakohtaisissa toimintapolitiikoissa ja aloitteissa käyttäen apuna paremman sääntelyn välineitään. Lainsäädäntöehdotuksia edeltäviin komission vaikutustenviiteisiin on sisällytetty analyysi sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista. Myös kaikkiin viimeaikaisiin EU:n kauppasopimuksiin sisältyy kestävä kehitys käsittelevä luku.

Komissio toteaa, että käynnissä on useita EU:n toimintapolitiikkoja, joiden tavoitteena on Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistaminen. Niihin kuuluvat muun muassa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus, EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia, arvoihin perustuva ”Kaikkien kauppa” -strategia, sukupuolten tasa-arvon edistämiseen tähtäävä strateginen toimintaohjelma, eurooppalainen koulutusalue, kiertotalouspaketti, liikkuvuuspaketti, puhtaan energian säädöspaketti, sinisen kasvun strategia, biotalousstrategia, Euroopan investointiohjelma, kestävä rahoitusta koskeva toimintasuunnitelma, EU:n kaupunkiagenda ja luontoa koskeva EU:n toimintasuunnitelma.

Komissio toteaa kestävän kehityksen olevan myös tärkeä läpileikkaava prioriteetti EU:n tulevaa monivuotista rahoituskehystä koskevissa komission ehdotuksissa.

Komissio on myös esittänyt Euroopan strategisen pitkän aikavälin vision vauraasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta vuonna 2050. Tavoitteena on valmistella Euroopan talouden rakenteellista muutosta, edistää kasvua ja työllisyyttä ja saavuttaa ilmastoneutraalius. Tätä varten tarvitaan läpimurtoratkaisuja ja tutkimus- ja innovointi-investointeja.

Myös monet muut EU:n toimintapolitiikat edistävät kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Komissio mainitsee esimerkkeinä EU:n perusoikeuskirjan, vuoteen 2020 ulottuvan luonnon monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian, puhtaan ilman toimenpidepaketin, yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan strategian, eurooppalaisen sairaanhoitokortin, torjunta-aineiden kestäväää käyttöä koskevat säännöt ja tupakkatuotteita koskevat EU:n säännöt.

Reflektiopaperin liitteenä on yhteenveto Junckerin komission toimista kestäväen kehityksen edistämiseksi, Eurostatin tietoihin perustuva yhteenveto EU:n nykytilanteesta kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä yhteenveto sidosryhmäfoorumin panoksesta reflektiopaperiin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmät eivät ole oikeudellisesti sitova väline.

Kestäväen kehityksen periaatteen merkitys tunnustetaan useissa EU:n perussopimusten määräyksissä.

EU:n perussopimuksen 3 artiklan mukaan unioni pyrkii Euroopan kestäväää kehitykseen, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu ja hintavakaus, täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen. Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, naisten ja miesten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lapsen oikeuksien suojelua.

Unioni vaalii ja puolustaa arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan ja edistää osaltaan kansalaistensa suojelua. Se edistää osaltaan rauhaa, turvallisuutta, maapallon kestäväää kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa, köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden tarkkaa noudattamista ja kehittämistä, etenkin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittamista.

EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 11 artiklan mukaan ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä unionin politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestäväen kehityksen edistämiseksi.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti keskusteli komission reflektiopaperista "Kohti kestäväää Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä" täysistunnossaan 13.2.2019.

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. toukokuuta 2016 Agenda 2030:n seurannasta ja arvioinnista (2016/2696(RSP))

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 25.2.
 Maatalousjaosto 7.3.
 Metsäjaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.
 Sosiaali- ja terveysjaosto 5.3.
 Koulutusjaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.
 Työllisyysjaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.
 Terveysjaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.
 Oikeudelliset kysymykset -jaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.
 Ulkosuhdejaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.
 Kilpailukykyjaosto, kirjallinen menettely 4.3.-8.3.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (yleisten asioiden neuvosto 19.2.2019) asialistalla 15.2.2019 (osana muistiopakettia EUN 118/2018 vp).

Suomen ennakkovaikuttamista EU:n ilmastopolitiikkaan on käsitelty selvityksessä E 120/2018 vp.

Valtioneuvoston kantoja EU:n maatalouspolitiikan uudistamiseen on käsitelty U-kirjelmässä U 73/2018 vp.

E 130/2016 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Pohdinta-asiakirja Kohti kestävä Eurooppa vuoteen 2030 mennessä. Euroopan komissio COM(2019) 22, 30.1.2019.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sami Pirkkala VNK, 0505980724
 Annika Lindblom YM, 0503283860
 Mikael Långström UM, 0503498352
 Heli Siivola VNK, 0295160476
 Heidi Kaila VNK 0295 160313
 Jussi Soramäki VNK, 0295 160330

Leila Vilhunen VNK, 0295 160276
Ville Korhonen VNK, 0295 160186
Niina Honkasalo VNK, 0295 160121
Marko Mäntylä VNK, 0295 160576
Ahti Hirvonen MMM, 0295 162337
Marjukka Mähönen MMM, 0295 162128
Saara Lilja-Rothsten MMM, 0295 162060
Liisa Heinonen TEM, 0295 064131
Sirpa Sarlio STM, 0295 163328
Sari Ekholm STM, 0295 163 447
Markus Seppelin STM, 0295 163217
Eleonoora Eilittä LVM, 0503099189

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Asiasanat	EU:n tulevaisuus, ilmastonmuutos/sopeutuminen, jaosto sosiaaliasiat (EU 25), jaosto ulkosuhteet (EU 3), jaosto ympäristö (EU 23), kauppa ja kehitys, kehitysyhteistyö, kestävä kehitys, Oikeusvaltioperiaate
Hoitaa	MMM, OM, SM, STM, UM, VM, VNK, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, OKM, PLM, RVV, TEM, TULLI, VTV
